

Overdenkingen naar aanleiding van de herfstexcursies van de K.N.B.V.

[946.2]

J. F. WOLTERSON

De oktober-excursies mochten zich in een grote belangstelling verheugen. Terecht want de objecten muntten uit door een goede keuze en door aktualiteit van de getoonde onderwerpen.

Twee belangrijke motieven kwamen aan de orde: Bosverwaarlozing en bosonderhoud in natuurbeschermingsgebieden.

Het eerste motief werd gedemonstreerd in het kortgeleden door „Natuurmonumenten” pas verworven gebied van „Deelerheide”. Het bos dat hier voornamelijk uit Pinus-opstanden bestaat, is ongeveer 30 jaar oud en werd gedurende de laatste 12 jaar niet gedund. Een dunning waarbij de helft van het stamtal werd weggenomen leverde voor 50 % stammen op die reeds lang dood waren. De kosten verbonden aan dit werk, na aftrek van een eventuele houtopbrengst, bedroegen 400-600 gulden per ha. Wat er dan overblijft is over het algemeen een slechte opstand die nooit een produkt van enige betekenis zal opleveren. Alleen op gronden met hoge boniteit mag men een goed eindprodukt verwachten.

Wanneer men de geschiedenis van het grovedennenbos bekijkt, dan is zeer veel daarvan gepland als schermbos om zandverstuivingen tegen te gaan. Deze bossen zijn vrijwel altijd van een slechte boniteit. Doordat het dunningshout niets oplevert hebben zij veelal een zeer hoog stamtal en dunnen ze zichzelf doordat zwakke bomen afsterven.

Het lijkt mij dat aan deze verwaarloosde bossen beslist geen geld moet worden uitgegeven indien zij van slechte boniteit zijn. In de complexen van goede boniteit kan men de toekomstbomen merken en deze vrijstellen, door daar omheen een enkele hinderlijke boom te vergiftigen. Deze doet dan geen schade meer, maar vervalt geleidelijk.

Wanneer wij laag taxerend, de oppervlakte aan dergelijk bos in Nederland stellen op 40.000 ha dan kunnen wij door dit minimum aan onderhoud toe te passen een bedrag van naar schatting $40.000 \times f 300 = f 12.000.000$ besparen. Het op deze wijze gespaarde bedrag zou dan besteed kunnen worden aan culturen van minder dan 10 jaar oud die, zoals tijdens de excursie werd getoond, voor $f 100$ per ha tot een redelijke beplanting hervormd kunnen worden.

Nog beter is het maximale moeite en meer geld te besteden aan de bos-aanleg in al zijn onderdelen zoals voor:

1. geselecteerd zaad van Nederlandse herkomst
2. geselecteerd plantsoen van optimale kwaliteit
3. juiste plantmethoden
4. juiste planttijden
5. houtsoortenkeuze op ecologische grondslag

6. goede bodemvoorbereiding
7. bemesting indien nodig
8. bescherming tegen ziekten en plagen
9. nazorg tot sluiting bereikt is.

Laat ons de besparing, zoals hierboven is aangegeven, gebruiken voor ons jonge bos zodat latere generaties ons niet kunnen verwijten dat we ons geld verkeerd hebben gebruikt en dat we onze kennis niet hebben benut.

Het tweede motief, dat van bosonderhoud in natuurbeschermingsgebieden, sluit onmiddellijk aan op het vorenvermelde. Zowel op Warnsborn als op Doorwerth werden ons verjongingen met *Abies* in oude opstanden getoond die zwaar te lijden hadden van wild. Op Doorwerth was de aanplant door herhaaldelijk afvreten zeker 5 jaar in groei achter gebleven. Dit betekent op deze gronden nu reeds een verlies van naar schatting 50 m³ bij een gemiddelde jaarlijkse aanwas van 10 m³.

Alhoewel de mening werd geuit dat in een natuurbeschermingsgebied geen wildrasters gebruikt mogen worden lijkt het hier toch alleszins verantwoord om hoe dan ook schade tegen te gaan. Van de zijde van het Faunabeheer werd verzekerd dat hiervoor betonijzeren stangen gebruikt kunnen worden die, van kruisstaafjes voorzien, naast de jonge bomen in de grond kunnen worden gedrukt. Of deze naast veegschade ook vreeschade voorkomen valt te betwijfelen. Een raster lijkt meer afdoende en kan, ook bij tijdelijk gebruik, de oplossing geven.

Men dient ook bij de bossen in de natuurbeschermingsgebieden bij verjonging steeds te letten op maximale zorg voor de culturen. Wij bosbouwers, die vanwege ons beroep natuurbeschermers zijn, weten dat wij vrijwel uitsluitend voor de na ons komende generaties werken.

Laat ons dus ook hier ophouden met tegen ons bosbouwersgeweten in te gaan en laat ons die maatregelen treffen die verantwoord, reëel en normaal zijn.

De 42ste Voorjaarsbijeenkomst van de Nederlandse Bosbouw Vereniging zal plaatsvinden te Frederiksoord op donderdag 16 en vrijdag 17 mei 1968 met een excursie onder leiding van ir F. W. Wessels, directeur van de Maatschappij van Weldadigheid aldaar. Het thema van de bijeenkomst zal zijn: „Het particuliere bosbedrijf en zijn financiële uitkomst”.

De Studiekring komt voor de 18de keer bijeen op donderdag 21 maart 1968, alleen des namiddags, en wel te Arnhem. Het thema is: „Het wijde plantverband”.